

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет Економіки та менеджменту

назва факультету

Кафедра Психології

назва кафедри

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декаан факультету

Галина ЦІХ

(підпис) (прізвище та ініціали)

« 30 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ

/назва дисципліни/

галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
спеціальність	053 «Психологія»
освітня програма	«Психологія»
спеціалізація	
вид дисципліни	обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки

/обов'язкова/вибіркова/

Тернопіль – 2024 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Основи психотерапії»
(назва дисципліни)
 для студентів факультету економіки та менеджменту
(назва факультету)

Розробники:

доцент кафедри психології,
кандидат психологічних наук, доцент
(посада, науковий ступінь та вчене звання) / Ірина ЧОРНА /
(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні
 кафедри психології

(назва)
 Протокол від «29» серпня 2024 року № 1
 Завідувач кафедри / Василь ВИШНЬОВСЬКИЙ /
(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена НМК
 факультету економіки та менеджменту

(назва)
 Протокол від «30» серпня 2024 року № 2
 Секретар НМК / Оксана ПОТІХА /
(ініціали та прізвище)

Робоча програма погоджена:

Спеціальність 053 «Психологія»
(шифр і назва)
 освітня програма «Психологія»
(назва)

Завідувач випускової кафедри / Василь ВИШНЬОВСЬКИЙ /
(ініціали та прізвище)

Гарант освітньої програми / Ірина ПЕРІГ /
(ініціали та прізвище)

1. Структура навчальної дисципліни

Показник	Всього годин	
	Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Кількість кредитів/годин	4,5/135	4,5/135
Аудиторні заняття, год.	56	16
Самостійна робота, год.	79	119
Аудиторні заняття		
- лекції, год.	28	10
- лабораторні, год.	-	-
- практичні заняття, год.	28	6
- семінарські, год.	-	-
Самостійна робота		
- підготовка до лабораторних (практичних, семінарських) занять	14	3
- опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	25	76
- виконання контрольних завдань	-	-
- виконання індивідуальних завдань	-	-
- виконання курсових проектів (робіт)	-	-
- підготовка та складання заліків, екзаменів, контрольних робіт, рефератів, есе, тестування	40	40
Екзамен		

Частка годин самостійної роботи студента:

- денна форма навчання - 59%;
- заочна (дистанційна) форма навчання - 88%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета: ознайомити студентів із основними науковими положеннями, поняттями, теоретичними підходами, методами, прийомами, техніками психотерапії. Розкрити суть та навчити студентів екстраполювати в практичну діяльність основні технології психотерапевтичної бесіди, психотерапевтичні техніки.

2.2. Завдання:

2.2.1. Розкрити теоретичні основи психотерапії та суті психотерапевтичного втручання.

2.2.3. Навчити методології групових та індивідуальних форм роботи.

2.2.4. Розкрити механізми лікувальної дії психотерапії.

2.2.5. Навчити прийомів інтерв'ювання та психотерапевтичної бесіди.

2.2.6. Розкрити технології сімейної психотерапії.

2.2.7. Ознайомити із основними методами психотерапії.

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника в умовах міжособистісної взаємодії.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

- інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов;

- загальних:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 ЗК2. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
 ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
 ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
 ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- спеціальних (фахових):

- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
 СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).
 СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
 СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
 СК 13. Вміння застосовувати професійні знання в різних галузях психологічної практики, реалізуючи принцип професійної мобільності.
 СК 14. Здатність здійснювати психологічний супровід професійної діяльності фахівців різного профілю.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Лекційні заняття

№	Тема заняття та короткий зміст	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	1		
	Модуль 1.	14	6
1	«Визначення психотерапії та її теоретичні основи» 1. Суть медичного та психологічного підходів до розуміння психотерапевтичної практики. 2. Системо-утворюючі рівні психотерапії. 3. Основні напрямки психотерапії. 4. Спільні фактори для різних напрямків психотерапії.	2	2
2	«Психолого-аналітичний підхід у трактуванні суті психотерапевтичного втручання» 1. Характеристика типів втручань (інтервенцій). 2. Засоби впливу у психотерапії. 3. Суть особистісного підходу. 4. Покази та проти покази до психотерапевтичного втручання. 5. Основні характеристики клініко-психологічних інтервенцій.	2	2

3	<p>«Індивідуальна та групова форми психотерапії»</p> <ol style="list-style-type: none"> Індивідуальна психотерапія. Групова психотерапія. Основні завдання, норми групи, цілі групи. Склад групи, групова згуртованість, групова напруга, формування підгруп. Фази розвитку групи. 	2	-
4	<p>«Професійні установки та зміст роботи психотерапевта. Етичні основи психотерапії».</p> <ol style="list-style-type: none"> Супервізія в роботі психотерапевта. Технології вибору адекватних методів психотерапевтичної інтервенції. Профілактичний, лікувальний, реабілітаційний види роботи психотерапевта. Етичні основи психотерапії. Вимоги до укладення договору з клієнтом. 	2	-
5	<p>«Механізми лікувальної дії психотерапії»</p> <ol style="list-style-type: none"> Основні механізми лікувальної дії психотерапії у відповідності до трьох основних сфер функціонування людини. Основні шляхи дослідження механізмів лікувальної дії групової психотерапії. Технології зворотнього зв'язку в психотерапевтичній групі. Технологія корегуючого емоційного досвіду. Механізми лікувальної дії в сімейній психотерапії. 	2	-
6	<p>«Методологія застосування прийомів інтерв'ювання клієнта в психотерапії»</p> <ol style="list-style-type: none"> Рівні взаємодії в психотерапевтичному інтерв'ю. Характеристика не конгруентної поведінки клієнта. Базові психологічні професійно важливі якості психотерапевта. Прийоми конгруентної ефективної поведінки психотерапевта. 	2	-
7	<p>«Основні прийоми застосування психотехнологій у психотерапевтичній бесіді»</p> <ol style="list-style-type: none"> Психотехнологія вербалізації проблеми. Психотехнологія слухання. Психотехнологія мовчання. Психотехнологія відображення почуттів. 	2	2

	<p>5. Прийоми роботи з клієнтом.</p> <p>6. Психотехнологія роботи із проблемами пацієнта.</p> <p>7. Психотехнологія зведення проблеми до внутрішньо-особистісної.</p> <p>8. Психотехнологія відділення проблем від особистості пацієнта.</p> <p>9. Психотехнології розширення та інтерпретацій.</p> <p>10. Психотехнологія поради.</p> <p>11. Психотехнологія директиви.</p>		
	Модуль 2.	14	4
8	<p>«Ергономіка структури психотерапевтичної бесіди»</p> <p>1. Психотехнології приєднання до клієнта.</p> <p>2. Прийоми ситуативного уподібнення.</p> <p>3. Технологія приєднання до репрезентативної системи клієнта.</p> <p>4. Прийом приєднання до мовленнєвого психотипу клієнта.</p> <p>5. Пізнання та розуміння внутрішнього світу, переживань та проблем клієнта.</p> <p>6. Кристалізації проблеми, або ж виявлення психотерапевтичної мішені</p> <p>основних типи мімічних сигналів.</p> <p>7. Технологія розпізнавання істинних почуттів співрозмовника.</p> <p>8. Технології розпізнавання брехні, нещирості клієнта.</p> <p>9. Технологія від'єднання від клієнта.</p>	2	2
9	<p>«Методи налагодження взаєностосунків подружжя засобами сімейної психотерапії»</p> <p>1. Основні напрямки діагностики сім'ї.</p> <p>2. Етапи сімейної психотерапії.</p> <p>3. Вимоги до терапевта, що працює з родиною. Систематизація Ентоні Зіпла.</p> <p>4. Методи сімейної психотерапії.</p> <p>5. Стратегічна сімейна терапія.</p> <p>6. Системна сімейна психотерапія.</p>	2	2
10	<p>«Технології сімейної психотерапії» Ч1.</p> <p>1. Принципи і стадії процесу сімейної психотерапії на основі різних підходів.</p> <p>2. Психотерапія наркозалежних (з сім'єю).</p> <p>3. Принципи залучення резистентних сімей.</p> <p>4. Сучасні моделі надання допомоги сім'ям з наркозалежним членом.</p>	2	-

11	<p>«Технології сімейної психотерапії»Ч2.</p> <p>1.Принципи і стадії процесу сімейної психотерапії на основі різних підходів.</p> <p>2.Психотерапія наркозалежних (з сім'єю).</p> <p>3. Принципи залучення резистентних сімей.</p> <p>4.Сучасні моделі надання допомоги сім'ям з наркозалежним членом.</p>	2	-
12	<p>«Історія ароматерапії та її застосування в сучасній психотерапевтичній практиці»</p> <p>1.Дослідження впливу ароматів у древньому Єгипті.</p> <p>2. Дослідження французького хіміка і парфюмера Рене Моріс Гаттефосс.</p> <p>3.Типи дії ароматерапії.</p> <p>4. Функції та застосування ефірних олій.</p> <p>5.Правила безпеки при застоуванні ефірних олій.</p> <p>6. Способи застосування ефірних олій.</p> <p>7. Основні принципи застосування методу ароматерапії.</p>	2	-
13	<p>«Теоретико-аналітичний огляд потенціалу застосування психотерапевтичного методу танцювальної терапії»</p> <p>1. Танець як засіб впливу на психоемоційний стан клієнта.</p> <p>2. Танцювально-рухова терапія (ТРТ).</p> <p>3.Танець-мова тіла, форма невербальної взаємодії.</p> <p>4.Танцювальна терапія соматичні та експресивні аспекти терапії.</p>	2	-
14	<p>«Критерії оцінки ефективності психотерапевтичного втручання».</p> <p>1.Основні фактори ефективності психотерапії.</p> <p>2.Вимоги для забезпечення результативності психотерапевтичного втручання.</p> <p>3.Передумови для забезпечення найбільш об'єктивної системи оцінки ефективності психотерапевтичного втручання.</p>	2	-
Усього годин:		28	10

3.2. Практичні заняття

№	Тема заняття	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
	Модуль 1.	14	4
1	«Визначення психотерапії та її теоретичні основи»	2	2
2	«Психолого-аналітичний підхід у трактуванні суті психотерапевтичного втручання»	2	2
3	«Індивідуальна та групова форми психотерапії»	2	-
4	«Професійні установки та зміст роботи психотерапевта. Етичні основи психотерапії»	2	-
5	«Механізми лікувальної дії психотерапії»	2	-
6	«Методологія застосування прийомів інтерв'ювання клієнта в психотерапії»	2	-
7	«Основні прийоми застосування психотехнологій у психотерапевтичній бесіді»	2	-
	Модуль 2.	14	2
8	«Ергономіка структури психотерапевтичної бесіди»	2	2
9	«Методи налагодження взаємостосунків подружжя засобами сімейної психотерапії»	2	-
10	«Технології сімейної психотерапії»Ч.1	2	-
11	«Технології сімейної психотерапії»Ч.2	2	-
12	«Історія аромотерапії та її застосування в сучасній психотерапевтичній практиці»	2	-
13	«Теоретико-аналітичний огляд потенціалу застосування психотерапевтичного методу танцювальної терапії»	2	-
14	«Критерії оцінки ефективності психотерапевтичного втручання»	2	-
Усього годин:			

3.3. Самостійна робота

№	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	2	3	4
1	Підготовка до практичних занять	14	3
2	Опрацювання окремих питань із тем, які не виносяться на лекції: 1.Когнітивна терапія 2.Поведінкова терапія 3.Сугестотерапія 4.Аутогенне тренування 5.Психоаналіз 6.Гештальт-терапія 7.Психодрама 8.Арт-терапія 9.Арт-терапія в роботі з УБД АТО 10.Логотерапія 11.НЛП 12.Транзактний аналіз 13.Гіпноз 14.Музикотерапія	25	76
3	Підготовка та складання модулів, екзаменів - Модуль №1 - Модуль №2 - Екзамен	40 10 10 20	40 10 10 20
Усього годин:		79	119

4. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Форма підсумкового контролю – екзамен

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота					
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота				
20	14		20	21		25		100
Лекції	Вид робіт	Бал	Лекції	Вид робіт	Бал	Теоретичний курс	10	
Лекція №1	Практичне заняття №1	2	Лекція №8	Практичне заняття №8	2	Практичне завдання	15	
Лекція №2	Практичне заняття №2	2	Лекція №9	Практичне заняття №9	2			
Лекція №3	Практичне заняття №3	2	Лекція №10	Практичне заняття №10	2			
Лекція №4	Практичне заняття №4	2	Лекція №11	Практичне заняття №11	2			
Лекція №5	Практичне заняття №5	2	Лекція №12	Практичне заняття №12	2			
Лекція №6	Практичне заняття №6	2	Лекція №13	Практичне заняття №13	2			
Лекція №7	Практичне заняття №7	2	Лекція №14	Практичне заняття №14	9			

5. Навчально-методичне забезпечення

Дистанційний курс «Основи психотерапії» (ID 1265)

<https://dl.tntu.edu.ua/tools/index.php>

6. Рекомендована література

1. Аарон Т. Бек, Деніз Д. Девіс, Артур Фріман. Когнітивна психотерапія розладів особистості: навч. посібник. Харків: Науковий світ, 2024. 500с.
2. Глива Є. Вступ до психотерапії: Навчальний посібник. Острого-Київ : Острозька академія, Кондор, 2004. 530с.
3. Горбунова В. В. Контракт у практичній психології. *Практична психологія та соціальна робота*. 2005. № 2. С. 1-5.
4. Карпенко Є. Методи сучасної психотерапії : навч. посібник. Дрогобич : Посвіт, 2015. 116 с.
5. Кривоніс Т. Г. Основи особистісної психотерапії. Навчально-методичний посібник. Київ : Видавничий дім „Слово”, 2011. 192 с.
6. Мушкевич М. І., Чагарна С. Є. Основи психотерапії: навч. посібник. Луцьк: Важа-Друк, 2017. 420с.
7. Основи психотерапії: посібник посібник: 2-е видання / за ред. О. О. Фільца, К. В. Седих. Київ: Академія, 2024. 208с.
8. Особливості стосунків «психотерапевт – клієнт» у сучасному соціокультурному середовищі: монографія за ред. З. Г. Кісарчук. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2017. 225 с.
9. Психотерапевтичний практикум. Випуск 1. Класичний психоаналіз. Редактор-упорядник З.С.Карпенко. Івано-Франківськ : Гостинець, 2004. 60 с.
10. Психотерапія за Габбардом: посібник: 2-е видання / за ред. Голлі Крісп, Глена О. Габбарда. Київ: ВСВ «Медицина», 2024. 912 с.
11. Розов В. І. Адаптивні антистресові психотехнології: посібник. Острого-Київ : Кондор, 2005. 278с.
12. Тараріна О. Практикум з арт-терапії: посібник. Астамір-В, 2022. 224с.

- 13.Тіунова О. В. Основи теорії і практики арт-терапії. Тернопіль : ТНПУ, 2011. 260 с.
- 14.Френсін Шапіро Психотерапія емоційних травм за допомогою рухів очей (EMDR), том 1. Основні принципи: посібник. Харків: Діалектика, 2023. 336с.
- 15.Чорна І. М. Акмеологічні підходи до психологічного аналізу синдрому професійного вигорання *Акмеологія в Україні: теорія і практика: збірник наукових праць*. Київ, 2013. № 24. С. 12-16.
- 16.Чорна І. М., Чорний М. М. Дослідження механізмів впливу комп'ютерних ігор на психіку гравця: *матеріали IV Міжн. наук.-практич. конф. [«Акмеологія наука XXI століття»]* Київ: Київ. ун-т імені Б. Грінченка, 2014. С. 162-168.
- 17.Чорна І. М., Чорний М. М. Дослідження психологічної залежності від комп'ютерних ігор дітей підліткового віку: *матеріали IV Міжн. наук.-практич. конф. [«Акмеологія наука XXI століття»]* Київ: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2014.С. 169-179.
- 18.Чорна І. М.,Чорний М. М. Ергономіка структури психотерапевтичної бесіди. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №12. Психологічні науки: Зб. наукових праць*. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. С.73-81.
- 19.Чорна І. М. Історія аромотерапії та її застосування в сучасній психотерапевтичній практиці. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №12. Психологічні науки: Зб. наукових праць*. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. С. 254-260.
- 20.Чорна І. М., Чорний М. М. Комп'ютерні ігри як фактор насилля над психікою дитини : *матеріали Міжн. наук.-практ. конф. / за заг. ред. проф. О. Кікінежді [«Дитинство без насилля : суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей»]* . Тернопіль : Вид-во Стереарт, 2014. С. 510-513.
- 21.Чорна І. М. Методи налагодження взаємостосунків подружжя засобами сімейної психотерапії. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова.*

- Серія №12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. С. 278-286.*
22. Чорна І. М., Чорний М. М. *Методологія застосування прийомів інтерв'ювання клієнта в психотерапії. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. С. 82-89.*
23. Чорна І. М. *Механізм лікувальної дії психотерапії. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. С.193-199.*
24. Чорна І. М. *Основи психотерапії: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль, ТНПУ, 2013. 184с.*
25. Чорна І. М. Чорний М.М. *Основні прийоми застосування психотехнологій у психотерапевтичній бесіді. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. С.89-98.*
26. Чорна І. М. *Особливості організації психологічної реабілітації учасників АТО та членів їх сімей. Психосоціальна підтримка осіб з травмою війни: міжнародний досвід та українські реалії: збірник матеріалів, доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції. Маріуполь, 2018. С.274-277.*
27. Чорна І. М. *Психокорекція емоційно-поведінкових розладів засобами музикотерапії. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. № 21(45). С. 34-40.*
28. Чорна І. М. *Психолого-аналітичне дослідження симптоматики та особливостей прояву синдрому професійного вигорання. Акмеологія в Україні: теорія і практика: збірник наукових праць. Київ, 2013. № 23. С. 48-52.*
29. Чорна І. М. *Психолого-аналітичний підхід у трактуванні суті психотерапевтичного втручання. Науковий часопис НПУ імені*

- М. П. Драгоманова. Серія №12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. С. 187-193.*
30. Чорна І. М. Психолого-педагогічне формування емоційно-вольової стійкості майбутніх офіцерів, учасників бойових дій як фактор профілактики ПТСР. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія. Том 34 (73) № 2, 2023. С.80-84.
31. Чорна І. М. Психоаналіз основних чинників появи девіацій у поведінці підлітка. Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том XIV: Методологія і теорія психології. Випуск 2. Київ – Ніжин. Видавець « ПП Лисенко М.М.». 2019. С. 405-415.
32. Чорна І. М. Методика підготовки та проведення діагностико-корекційної бесіди з підлітком схильним до девіацій. *Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том XIV: Методологія і теорія психології. Київ – Ніжин: Видавець « ПП Лисенко М. М.», 2019. Випуск 2. С. 416-426.*
33. Чорна І. М. Етіологія поведінкових відхилень. Актуальні проблеми психології: *Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Том XIV: Методологія і теорія психології. Київ – Ніжин: Видавець « ПП Лисенко М. М.». 2019. Випуск 2. С. 426-436.*
34. Чорна І. М. Чорний М. М. Морально-психологічна характеристика та класифікація типів підлітків із девіантною поведінкою. *Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том XIV: Методологія і теорія психології. Київ – Ніжин: Видавець « ПП Лисенко М.М.», 2020. Випуск 3. С. 307-319.*
35. Чорна І. М. Систематизація спільних факторів для різних напрямків сучасної психотерапії. *Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том XIV:*

- Методологія і теорія психології*. Київ – Ніжин: Видавець « ПП Лисенко М. М.». 2020, Випуск 3. С. 284-296.
36. Чорна І. М. Соціально-психологічні чинники формування особистості вбивці. *Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Том XIV: Методологія і теорія психології*. Київ – Ніжин: Видавець « ПП Лисенко М. М.», 2020. Випуск 3. С.297-307.
37. Чорна І. М. Теоретико-аналітичний огляд потенціалу застосування психотерапевтичного методу танцювальної терапії в роботі психолога. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія №12. Психологічні науки: Зб. наукових праць*. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. С. 286-293.
38. Чорна І., Олешко Л. Психологічні особливості дезадаптації військовослужбовців – учасників бойових дій. *Проблеми гуманітарних наук. Психологія*. Дрогобич, 2023. № 51. С. 121-125
DOI <https://doi.org/10.32782/2312-8437.51.2023-1.17>
39. Чорна І. М., Смик Н. Р. Психолого-педагогічні заходи психокорекції особистісної тривожності у молодших підлітків. *Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності (м. Тернопіль, Україна, 09-20 квітня 2020 року): матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. /упоряд.: О.М.Петровський, І.М. Вітенко, О.І.Когут, інші*. Тернопіль: СМТ «Тайп», 2020. С. 413-416.
40. Чорна І. М., Федорців К. І. Арт-терапія як інноваційний засіб розвитку творчої уяви дітей старшого дошкільного віку. *Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності (м. Тернопіль, Україна, 15-квітня 2021 року): матеріали IV Міжнародної наук.-практ. конф. /упоряд.: О.М.Петровський, І.М. Вітенко, О.І.Когут, інші*. Тернопіль: СМТ «Тайп», 2021. С. 467-470.
41. Яцина О. Ф. Основи психотерапії : практикум : навч. метод. посібник. Ужгород, 2021. 80 с.

42. Sulyatytsky, I., Ostrovska, K., Chorna, I., Sajko, K., Khrushch, O. Parameters of creativity in modern psychotherapeutic practice. *Creativity Studies*, 15(1), Published by Vilnius Gediminas Technical University, 2022 Volume 15 Issue 1: 263–277 ISSN 2345-0479 / eISSN 2345-0487 <https://doi.org/10.3846/cs.2022.14864>
43. Pylypenko, N., Liashch, O., Chorna, I., Kompanovych, M., Levina, N., & Chystovska, Y. Neuropsychological Correction Technologies of Psychosomatic Disorders and Diseases. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 13(2), 2022. pp.113-129. ISSN: 2068-0473 | e-ISSN: 2067-3957 Covered in: Web of Science (WOS) <https://doi.org/10.18662/brain/13.2/335>

7. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу в A-Tutor, ID: 6595
URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>
2. Офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Вернадського
URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Електронної бібліотеки URL: <http://www.lib.com.ua/>
4. Безкоштовні електронні підручники онлайн URL: [\(https://stud.com.ua/psihologiya/\)](https://stud.com.ua/psihologiya/)
5. Пошукова система Google Scholar URL: <http://scholar.google.com/>
6. Пошукова система Base URL: <https://www.base-search.net/>
7. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) URL: <https://oai.org.ua/>
8. Перелік корекційно-розвиткових програм для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами. Інститут модернізації змісту освіти.
URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/korektsiyini-programi/>

8. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

№	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протоколу засідання кафедри	Примітки